

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı:
Sayı : 19515
Tarih : 21.06.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederiz.21.06.2022

Züleyha GÜLÜM
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme
	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 22 Haziran 2022 Esas No: 2/4504	

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
2 1 Haziran 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
2 1 Haziran 2022
1036274
ve AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de erkek yargı, kadına yönelik erkek şiddetini normalleştirilmekte ve erkekler lehine ‘takdiri indirim’, ‘haksız tahrik indirimi’ uygulayarak kadınlar açısından adaleti arayışını imkansız hale getirmektedir. TCK madde 29’da düzenlenen haksız tahrik indirimi de erkek yargı ve fail erkekler açısından oldukça kullanışlı hale getirilmektedir. Fail erkekler mağdur rolü ile ‘erkeklik’ savunmaları yapmakta, yapılan savunmalar yaşam hakkı ihlal edilmiş kadınları suçlama üzerinden inşa edilmektedir. Erkek egemenliğinin var olduğu ve eşitler arası koşullardan yoksun olan bir düzende kadınlara karşı işlenen erkek şiddeti ‘haksız tahrik’ indiriminin konusu olamaz. Öte yandan fail erkekler genellikle ‘erkeklik gururumla oynadı’, ‘beni aldattı’ gibi savlarla ceza indirimi almaya çalışmaktadır. Halbuki -kadınlar lehine düzenlemeye ihtiyaç olmakla birlikte- ; halihazırdaki TCK madde 29’da düzenlenen haksız tahrik suçunun koşullarının gerçekleşmesi için ‘haksız bir fiilin’ yarattığı hiddet ve şiddetli elemin etkisi altında suç işlenmiş olması gerekmektedir. Buradaki ‘haksız fiil’ ceza hukuku anlamında geçerli bir haksız fiil olmalıdır. Medeni hukuk alanında tazminat sorumluluğu doğuran haksız fiiller- örneğin bir boşanma davasındaki ‘aldatma’ TCK madde 29’da düzenlenen ceza indirim sebebi olarak anlaşılamaz. Yani eşler arasındaki ‘aldatma’ Medeni Hukuk kapsamında boşanma sebebi olabilir ancak öldürme suçunda haksız tahrik gerekçesi olamaz. Ancak ne yazık ki Türkiye’de cinsiyetçi yargı ‘haksız tahrik’ kavramını fail erkekler lehine oldukça geniş ele almaktadır. Mahkeme kararlarına bakıldığında özellikle kadınların fail tarafından onaylanmayan davranışları, yaşam tarzları ve tercihleri haksız tahrik indirimine konu edilmekte ve failer cesaretlendirilmektedir. Failler, erkek yargıdan cesaret alırken Türkiye’de neredeyse her gün en az bir kadının katledilmekte, kadın cinayetleri ve kadına yönelik erkek şiddeti her geçen gün daha da artmaktadır. TBMM’de kurulan Kadına Yönelik Şiddetin Nedenlerini Araştırma Komisyonuna bilgi veren Hacettepe Üniversitesi (HÜ) Nüfus Etütleri Enstitüsü yöneticilerinin verileri, Türkiye’de her 10 kadından 4’ünün yaşamının bir döneminde şiddete maruz kaldığını ortaya koymuştur. Verilere göre erkekler 2021 yılında; en az 339 kadını ve 34 çocuğu katletmiş, 793 kadını yaralamış 96 kadına karşı nitelikli cinsel saldırıda bulunmuş, 772 kadını seks işçiliğine zorlamış, 424 kadını taciz etmiş, 208 çocuğu istismar etmiştir. Kadına yönelik erkek şiddetinin bu oranda yoğun olduğu Türkiye’de, ‘haksız tahrik’ indirimi kadınların katledilmesinin meşrulaştırılması ve cezasızlık politikasının yürütülmesi için bir araç haline gelmiştir. Cinsiyetçi yargı, şimdiye dek erkek faillerin ‘tayt giyiyordu, bana bakmıyordu, yemek yapmıyordu, evden erkek sesi geliyordu’ ‘beni tehdit etti para talep etti’ gibi savunmalarına haksız tahrik indirimleri uygulamıştır. Bunun son örneği Pınar Gültekin

davasıdır. Pınar Gültekin, Cemal Metin Avcı denilen erkek tarafından diri diri yakılarak ve üzerine beton dökülerek öldürülmüştür. Muğla 3. Ağır Ceza Mahkemesi 20.06.2022 tarihli karar duruşmasında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile yargılanan katile haksız indirim uygulamış, katil 23 yıl hapis cezası ile ödüllendirilmiştir. Önceki duruşmalarda İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasından duyduğu memnuniyeti dile getiren katil, haksız tahrik indirimi uygulanması için 3 kere ifade değişerek yeni yeni olaylar kurgulamış, ceza indirimi almak için gerçeğe aykırı beyanlarda bulunmuş ve 'erkeklik' savunmaları yapmıştır. Pınar Gültekin davası TCK madde 29'un kadına yönelik suçlarda bir cezasızlık ve aklama aracı haline geldiğinin sayısız örneklerinden yalnızca biridir. Fail erkekler, ölmüş, kendini savunamayacak olan kadınların 'tahriki' altında olduklarını ileri sürmekte ve öldürme eylemlerini meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar.

Dolayısıyla fail erkekleri cesaretlendiren, ceza indirimini almalarına sebep olan ve bir 'erkeklik' indirimi olan haksız tahrik indiriminin erkek egemenliğinden kaynaklanan suçlar bakımından uygulanmaması gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki kadına yönelik erkek şiddeti kaynağını, cinsiyet eşitsizliğinden almaktadır. Erkek egemen zihniyet; kadınların karşısına; evde, sokakta, işyerlerinde, siyasette, yargılama birimlerinde, devlet kurumlarında ve tüm toplumsal alanda çıkmaktadır. Bu ağır eşitsizliğin ortadan kalkması devletin yurttaşlarına karşı anayasal yükümlülüğüdür. İşte İstanbul Sözleşmesi bu yükümlülüğü açıklayan ve kadına karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kaynağından engellenmesi için imzalanmış bir harita niteliğindedir. Sözleşmeyle, taraf devletlere yükletilen önleme, koruma, kovuşturma ve bütüncül politikalarla hareket etme zarurietini şiddet ve eşitsizliği önemli ölçüde önleyecek detayda hazırlanmış ve sözleşmenin uygulanmasına ilişkin güçlü bir denetim mekanizması kurmuş idi. İstanbul Sözleşmesi tarafı olunan her devlete, bireylerin herhangi bir tehdit altında kalmadan ve toplumsal önyargılar nedeniyle hukuki koruma alanının dışına çıkartılmadan yaşamasına olanak verecek şekilde normatif düzenlemeler yapmak ve bu normların uygulanmasını güvence altına almak yükümlülüğü getirmekteydi. Sözleşmenin 42. Maddesi başta 'namus' olmak üzere geleneksel ve toplumsal kalıplara sığdırılan suç gerekçelerinin ceza davalarında öne sürülmesinin engellenmesini sağlamak üzere gerekli yasal ve diğer tedbirleri almakla da yükümlü kılmıştır. Temel olarak devletin etkili, kapsamlı ve birbiriyle koordineli politikalar uygulaması; CEDAW, İstanbul Sözleşmesi'ni ve 6284 Sayılı yasayı etkin bir biçimde uygulaması ve kadına yönelik suçların Türk Ceza Kanunu'nda müstakil başlık olarak ele alarak erkek şiddetine karşı caydırıcı ve bütüncül önlemler alması gerekmektedir.

Yine; haksız tahrik indiriminin çocuklara karşı işlenen suçlarda uygulanması da kabul edilebilir değildir. Nitekim kendini beden ve ruh bakımından savunamayacak, eylemlerinin karşılığının ve anlamının idrakından sorumlu tutulmaması gereken çocuk; her koşulda mağdur konumundadır. Çocuklara karşı işlenen suçlar haksız tahrikin konusu olmaz.

Nefret Suçları Bakımından

Öte yandan haksız tahrik indirimi ayrımcılık saiki ile işlenen suçlarda da uygulanmamalıdır. Anayasanın 10'ncu Maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Bu eylemlerin cezasız kalması kutuplaşmanın artmasına neden olurken barışın toplumsallaşmasını engellemektedir. Nefret suçlarına karşı etkin mücadele bu suçların ceza kanunlarında yaptırıma bağlanması, etkin bir soruşturma ve kovuşturmanı yapılması ile mümkün olabilecektir. Ne yazık ki Türkiye'de nefret suçu çok yaygın olmasına rağmen bu suç ile etkin bir mücadele söz konusu değildir. Bu suçlar çoğu zaman doğrudan devlet görevlileri tarafından işlenmekte ve cezasız bırakılmaktadır. Türkiye'de nefret suçları ile ilgili kapsamlı yasal düzenlemeler bulunmadığından ciddi yasal boşluklar ortaya çıkmaktadır. Nefret suçları ile ilgili kapsamlı bir yasal düzenlemenin eksikliği sistematik bir biçimde bu saldırıların devam etmesine de zemin hazırlamaktadır. Kürtler, mülteciler, aleviler, LGBT+lar, mevsimlik işçiler ve sayamadığımız pek çok kesime yönelik saldırıların sayısında artış yaşanması da bu cezasızlık ortamının bir ürünüdür. Nefret suçları ile ilgili genel tabloda büyük bir iyileşme yaşanmamış, ayrımcılık ve dışlanmaya en yaygın biçimde uğrayan toplumsal kesimler nefret suçlarının da mağduru olmaya devam etmiştir. Barışın toplumsallaşması, eşit ve adil bir düzenin sağlanması devlet politikalarının değişmesi ve politikalara bağlı ceza mevzuatının değişmesine bağlıdır. Buna bağlı olarak, ayrımcı saiklerle ve nefret duygusuyla işlenen suçlarda mağdurların ve mensubu oldukları toplumsal kesimin hukuki güvenliklerinin güvence altına alınmalıdır. Cezai anlamda haksız fiil oluşturmayan mağdur eylemleri failin haksız tahrik indirimine gerekçe olmamalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE-1: Türkiye’de cinsiyetçi yargı ‘haksız tahrik’ kavramını fail erkekler lehine oldukça geniş ele almaktadır. Mahkeme kararlarına bakıldığında özellikle kadınların fail tarafından onaylanmayan davranışları, yaşam tarzları ve tercihleri haksız tahrik indirimine konu edilmekte ve failer cesaretlendirilmektedir. Erkek egemenliğinin var olduğu ve eşitler arası koşullardan yoksun olan bir düzende kadınlara karşı işlenen erkek şiddeti ‘haksız tahrik’ indiriminin konusu olamaz. Dolayısıyla fail erkekleri cesaretlendiren, ceza indirimini almalarına sebep olan ve bir ‘erkeklik’ indirimi olan haksız tahrik indiriminin erkek egemenliğinden kaynaklanan suçlar bakımından uygulanmaması gerekmektedir.

Ayrıca haksız tahrik indirimi ayrımcılık saiki ile işlenen suçlarda da uygulanmamalıdır. Anayasanın 10’ncu Maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Bu eylemlerin cezasız kalması kutuplaşmanın artmasına neden olurken barışın toplumsallaşmasını engellemektedir.

MADDE 2: Bu hüküm yürütme maddesidir.

MADDE 3: Bu hüküm yürürlük maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNU’NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1: 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 29. Maddesinin 1. Fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Erkek egemenliğinden kaynaklı olarak kadına karşı işlenen suçlar, çocuğa karşı işlenen suçlar ve dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsel kimlik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlarda bu madde uygulanmaz.”

MADDE 2: Bu kanunu Cumhurbaşkanı yürütür.

MADDE 3: Bu kanun yayınladığı tarihte yürürlüğe girer.